

PROSESS- OG PROSJEKTBEKRIVELSE

BACHELOR I INTERIØRARKITEKTUR

BOP3102

Våren 2017

Høyskolen Kristiania

Nora Haggren / 287592

"Denne oppgaven er gjennomført som en del av utdannelsen ved Høyskolen Kristiania. Høyskolen Kristiania er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger."

Forord

Sammendrag

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning	5
1.1	Bakgrunn for valg av prosjekt	5
1.2	Formål med prosjektet og motivasjon for oppgave	5-6
1.3	Problemstilling	7
1.4	Forutsetninger og avgrensninger	7
2.0	Teori	7
2.1	Kontorlandskap	7
2.1.1	Kontorets historie	7-8
2.1.2	De ulike kontorlandskapene	8-11
2.1.2.1	Positive og negative aspekter ved disse	11-12
2.1.3	Verktøy og systemer innenfor kontorutforming i Norge	12
2.1.3.1	Arbeidstilsynet	12
2.1.3.2	Sintef Byggforsk	12
2.2	Arbeidsmiljø	13
2.2.1	Arbeidsmiljøets påvirkning på de ansattes helse	13
2.2.2	Estetikk og opplevelse	13
3.0	Metodebruk og datainnsamling	14
3.1	Kvalitative metoder	14
3.1.1	Befaring lokale	14
3.1.1.1	Subjektiv analyse	14
3.1.1.2	Objektiv analyse	14
3.1.2	Byggets historie og analyse	14
3.1.3	Stedsanalyse	15
3.2	Intervju Aud Dalseg	15
3.2.1	Intervju Sansesenter Porsgrunn	15
4.0	Kreative metoder	16

4.1	Tankekart	16
4.2	Skisserull	17
4.3	Travellog og katalogmetode	17
5.0	Faglige valg	17
5.1	Konsept	17
5.1.1	Bakgrunn for konsept	17-18
6.0	Målgruppe	18
6.1	Fokusområder	18
6.1.1	Valg av inventar	18
6.1.2	Bærekraftige tiltak i bygg	18
6.1.3.1	Bærekraftig planløsning og arbeidsmiljø	18-19
7.0	Redegjørelse for faglige valg	19
7.1	Formspråk	19
7.2	Fargepsykologien	19
7.3	Materialer og bærekraft	19
7.4	Kunstig og naturlig lys	19
7.5	Lyd og akustikk	20
8.0	Konklusjon	20
9.0	Litteraturliste	21-23
10.0	Vedlegg	23
10.1	Vedlegg 1	23

Forord

Denne oppgaven er utført våren 2017 som avsluttende prosjekt i studieretningen Bachelor i interiør, bærekraftig design og prosjektstyring ved Høyskolen Kristiania i Oslo.

Proessen og utføringen av denne bacheloroppgaven har vært krevende og utfordrende, men på samme tid har den vært minst like spennende og lærerik å gjennomføre.

Jeg vil takke min veileder Jarle Fotland for god støtte og veiledning under denne krevende prosessen. Takk til eiendomsforvalter av Universitetsgata 8, Jens Erik Bjørlin, for tegninger og informasjon om bygget. Jeg vil også gi en stor takk til interiørarkitekt MNIL Aud Dalseg for hyggelig møte og gode råd som har kommet godt med i denne prosessen.

Tusen takk til mine venner, familie og medstudenter for tålmodighet, støtte og hjelp i forbindelse med utføringen av denne oppgaven. Og sist, men ikke minst, en spesiell takk til Emilie Ingemoen Rydland, Katrine Holberg Mjøsund og Ole Torp.

Sammendrag

I dette prosjektet ser du utarbeidingen av et kontorlokale i Universitetsgata 8. Det er her utarbeidet et kontorlokale som skal være et egnet sted for mindre bedrifter interiørarkitekter og arkitekter som ønsker å leie arbeidsplasser i et miljø basert på deres behov.

Lokalet er utformet for å passe denne arbeidsgruppens hverdag, men også for å gi de mulighet til å arbeide med større arbeidstrivsel og arbeidseffektivt. Ved å bruke romlige virkemidler og interiørarkitektur kan man skape omgivelser som fremmer disse egenskapene, og det er dette følgende oppgave løser.

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av prosjektet

Da jeg høstsemesteret 2016 fikk mulighet til å arbeide som praktikant som en del av utdanningen min hos interiørarkitektkontoret Krohnark, fikk jeg opparbeidet en større kompetanse innenfor fagfeltet kontorutforming. Jeg fikk et innblikk i ulike problemstillinger som kan oppstå under utarbeidingen av et kontorlokale, noe jeg opplevde som et spennende og interessant fagområde, som jeg derfor ønsker å sette meg dypere inn i nå.

Som person er jeg veldig mottakelig for inntrykk av rom, og opplever ofte en form for utmattelse blandet med stress når elementer ikke fungerer sammen, og spiller på hverandres dårlige egenskaper. Både i det visuelle, som farger, materialer og plassering, men også i det funksjonelle, om det ikke har en hensikt, er utilgjengelig og fremstår som unødvendig. Denne psykologiske påvirkningen er noe jeg også ønsker å utvikle en bredere kunnskap innenfor, og noe jeg ønsker å ta med meg videre i min yrkeskarriere. Derfor er også denne kunnskapen spesielt interessant å bruke innenfor det kreative yrkesmiljøet. Innenfor dette yrkesmiljøet arbeider man ikke nødvendigvis innenfor vanlig arbeidstid, men tilbringer større deler av døgnet på kontoret enn man gjør hjemme.

1.2 Formål med prosjektet og motivasjon for oppgave

Overordnet tema vil være kontor, og aktualiteten innenfor det relevante temaet. Spørsmålene om hvilken type kontorlandskap som skaper en best mulig ønsket opplevelse for de som skal arbeide der har blitt bredt diskutert i media de siste årene.

Noen sverger til cellekontor, noen til aktivitetsbasert landskap, og noen til åpent landskap. Er det slik at man må velge mellom god kommunikasjon eller lite støy i et lokale, må det være enten eller? Er det mulig å få ”det beste fra to verdener”? Og hva motiverer de ansattes verdi? Er det det å ha kontorutforming basert på hierarkiet i bedriften, eller skal alle sitte sammen i et åpent landskap for å være likestilt? Ved god nok dokumentasjon og research kan man skape den beste løsningen for de det gjelder, uansett hvilken type landskap dette viser seg å være.

For arbeidsmiljøet er stadig i forandring, på samme måte som at menneskers behov ikke er de samme i dag som for 30 år siden. Kontorutformingene må tilpasses menneskers nåværende og fremtidige behov, og kan ikke stå stille i utdaterte vaner. Ettersom disse ulike landskapene har oppstått har arbeidstilsynet utarbeidet et lovverk med krav til hvordan landskapet skal utformes. Nettopp for å oppfylle diverse krav til arbeidsmiljø, uavhengig av hvilken type landskap det må være. Noe som vil være et avgjørende aspekt for hvordan firmaets effektivitet vil være, da det baseres på de ansattes prestasjon.

Det er mye skepsis til de nye landskapene, og mange er negative til spesielt det nye åpne landskapet. Derfor er det fascinerende at nye undersøkelser viser at store deler av skepsisen egentlig kommer fra frykten for endring, og ikke av selve romopplevelsen.

Jeg ønsker å konkludere med en løsning som kan være nyttig i utarbeiding av fremtidige kontorlokaler, og relevant for de som opplever at eksisterende løsninger ikke fungerer godt for sine ansatte og bedrifter. Ved at for eksempel trivsel, motivasjon og produktivitet går ned, vil bedriftene rammes også økonomisk. For det lønner seg for bedriften å ha ansatte som er friske og fornøyde, og derfor ønsker jeg å utarbeide en løsning som skal resultere i nettopp dette.

Siden det vil være noe individuelt for de ansatte hva de tror de ønsker og trenger på en arbeidsplass, ønsker jeg å vise til to bedrifter med interiørarkitektur og arkitektur som yrke, for å kunne lage en løsning som skal være mest mulig stimulerende til trivsel, men også føre til mer effektivt arbeid hos de to firmaene. Ved gjennomtenkte valg av farger, materialer, inventar, lys, akustikk og soneinndeling i planløsningen, skal jeg utarbeide et lokale som skal egne seg for bedriftene, og som ikke skal kunne påvirkes til det negative pga. ønsker fra kunden (for eksempel fargeønsker, materialer, vegger osv). Samtidig skifter bedrifter/firma ofte kontor, noe som fører til høye kostnader og nye innkjøp (dermed en del kast og produksjonsutslipp også). Hvis kontoret fungerer godt med fleksible løsninger for kunden ønsker de kanskje ikke å flytte like ofte, men hvis ønskelig kan nye bedrifter i samme type yrkesretning leie de velfungerende lokalene videre.

1.3 Problemstilling

Hvordan kan interiørarkitektur og romlige virkemidler påvirke kontormiljøet til de ansatte slik at det skaper større trivsel og arbeidseffektivitet?

1.4 Forutsetninger og avgrensninger

- Vil ikke konsentrere meg om fellesarealer generelt i bygget og selve adkomsten til bygget
- Arbeidsmiljø vil også påvirkes av andre psykiske aspekter som interiørarkitekturen dessverre ikke kan være med å påvirke, og vil dermed ikke være en avgjørende faktor i oppgaven min
- Da prosjektet er fiktivt, er det ikke utarbeidet detaljtegninger og visualiseringer av alle områder i lokalet.
- - Da det ikke fantes noen snitt av bygget, er det tatt utgangspunkt i at det er nok å senke himlingen ned fra 2800 til 2600.

2.0 Teori

2.1 Kontorlandskap

2.1.1 Kontorets historie

Kontoret er stadig i forandring, og har i gjennom årenes løp vært igjennom mange ulike endringer for å være slik vi kjenner til i dag. Det er mange elementer som har vært avgjørende for at dagens tilstand er som den er, men man kan si at det første som faktisk dro arbeiderne inn til kontoret var skrivekunsten (Karlsen og Langseth, 2012, s.19). Da egypterne skapte denne nye måten å kommunisere på, bidro denne til å effektivisere arbeidet deres med tekst. Man behøvde ikke lenger å bruke mye tid på å huske hva som faktisk ble sagt, det viktigste var at arbeiderne nå hadde mer tid de heller kunne bruke til å utvikle og videreutvikle ny kunnskap på (Karlsen og Langseth, 2012, s.19).

Videre utvikling av kontoret startet for fullt for omtrent 100 år siden, og ga igjen arbeidende nye måter å arbeide på, og denne utviklingen var denne gang innenfor teknologien. Skrivemaskinen, telefonen, heisen og lyspæra (Myerson, 2010, s.14) er teknologi som bidro til å skape et helt annet og nytt miljø å arbeide i en man tidligere hadde tilgang til.

Den ferskeste måten å arbeide på er en konsekvens av datautviklingen og internettet (Myerson, 2010, s.14). Denne fremgangen forenkler kommunikasjonen mellom de ansatte enda mer enn tidligere, og gjør det mulig å finne, sende, motta og produsere en mye større mengde skriftlig informasjon enn det tidligere var mulig å gjøre (Karlsen og Langseth, 2012, s.14).

I dag er det vanlig at man til store deler av arbeidet bruker pc. Tidlig på 1980-tallet kom den første mobile pc-en, før den kjapt ble erstattet av de første laptopene i siste halvdel av 1980-tallet. I begynnelsen av 1990-tallet kom de første notebook-Pc-ene. Frem til århundredsskiftet var det flere bedrifter som ikke tillot sine ansatte å koble seg på datanettverket (Karlsen og Langseth, 2012, s.22). Men allerede i en levekårsundersøkelse fra 2002, kan man se at omtrent 65% av medarbeiderne i Norge arbeider med pc til daglig. Og likevel om åtte av ti personer med høyere utdanning da arbeider mer pc, har det høye forbruket av pc bruk økt blant alle yrkesgrupper de siste tiårene (Karlsen og Langseth, 2012, s.21).

De behovene en arbeidene har i det ene århundret, vil ikke være de samme behovene en har i et annet (Rasmussen, 2003, s.11), da måten man lever på stadig er i endring og påvirkning av elementer som for eksempel teknologi. Noe som tilsier at måten kontoret er utformet på ikke kan være statisk, det må tilpasse seg de behovene brukerne av rommet har.

2.1.2 De ulike kontorlandskapene

På grunn av all den teknologiske fremgangen som har skjedd siden skrivekunstens inntog, har man i dag flere ulike landskap man kan arbeide i. Det er mange som har valgt, og har nytte av, den type utforming de arbeider i, men alt er ikke for alle, og valg av utforming må tas med utgangspunkt i hvem som skal arbeide der, og hvilken type arbeid som skal utføres i gitt lokale.

Det finnes flere ulike måter å utforme et kontorlokale på, så jeg har valgt å ta for meg de mest sentrale måtene som hovedsakelig er blitt, og blir, brukt i Norge.

Cellekontor

Det mest typiske arbeidsstedet for ansatte i norske bedrifter var i det forrige århundret cellekontoret. Grunnlaget for dette var en forståelse av at best mulig arbeidsresultat

oppsto ved at arbeiderne fikk utdelt hver sin del av en arbeidsoppgave, i stedet for et behov for samarbeid (Karlsen og Langseth, 2012, 65). Ved å arbeide alene på et cellekontor vil det oppstå færre forstyrrelser, og man kan i større grad arbeide konsentrert med sine arbeidsoppgaver. Fordelen er også at man vil unngå å forstyrre andre, noe som gir et friere spillerom til å snakke høylytt og privat på jobb. Man har også mulighet til å oppbevare private eiendeler, bøker og diverse lagring i nær tilknytning til seg selv, uten at det er til sjenanse for sine kolleger. På denne måten har man en arbeidsplass hvor man beholder sin privatsfære, noe som verdsettes av de ansatte. Cellekontor har også i lengre tid blitt brukt som et symbol på status og hierarki innad i bedrifter. De største og beste kontorene vil tilhøre ansatte med viktig stilling, og motsatt (Karlsen og Langseth, 2012, 65).

Felleskontor

I likhet med et cellekontor er et felleskontor også et avgrenset rom, men i dette tilfellet deles det av mindre grupper som har behov for å samarbeide. På denne måten oppnår man et mer styrket og sosialt fellesskap, som er vanskeligere å oppnå med rene cellekontor (Karlsen og Langseth, 2012, 66). Samtidig vil avstanden til kollegene utenfor felleskontoret bli større, slik at man innimellom har behov for å bytte plasser mellom de ulike felleskontorene, om man ønsker å vedlikeholde det sosiale fellesskapet. Likevel er et felleskontor en oppgradering fra cellekontor for de bedriftene som egner seg for teamarbeid (Karlsen og Langseth, 2012, 66).

Åpent landskap med faste plasser

Et åpent kontorlandskap innebærer kontorplasser spredt ut i et åpent lokale. Denne utformingen gjør arbeiderne mer synlige internt og for besøkende eksternt. De har også i denne utformingen sin faste arbeidsplass, og det er vanligvis ulik skjerming mellom de ulike arbeidsgruppene. I motsetning til felleskontor er det ikke nødvendigvis fysiske vegger som brukes til denne skjermingen. Elementer som hyller, skap, planter og romdelere ol. kan også brukes for å oppnå en skjermet effekt (Karlsen og Langseth, 2012, 66). Når man dropper de fysiske veggene er det fare for at man kan være mer utsatt for diverse støy, og man vil påvirkes av sine kolleger, og de vil på samme måte påvirkes av din støy. Det er derfor ekstra viktig med gode akustiske elementer som minsker støy. Ved åpent landskap har man ikke samme mulighet til en

privatsfære, og denne vil innskrenkes. Man reagerer ulikt på dette, men noen kan føle seg forknytt og mindre fri pga. dette (Karlsen og Langseth, 2012, 66).

Åpent landskap uten faste plasser

Kontorlandskapet uten faste plasser tar enda mer av privatsfæren enn tradisjonelle kontorlandskaper, og personlige eiendeler oppbevares her i en utdelt rulleenhet eller skap, som passer de varierte sitteplassene bedre (Karlsen og Langseth, 2012, 66).

Det kan være en belastning for noen å måtte forholde seg til mange mennesker gjennom arbeidsdagen. Kontorlandskapet bygger på en teknologioptimistisk grunntanke, hvor man på en pc eller arbeidsstasjon kan lese og lagre all dokumentasjon. Her er det en fordel med bærbare PC-er og trådløse data-og telefonløsninger, slik at man får best mulig nytte av de varierte sitteplassene basert på ønsket om stillhet og konsentrasjon. En forutsetning for at denne type teknologi skal fungere best mulig, er en forståelse av samarbeid og kunnskapsdeling (Karlsen og Langseth, 2012, 67).

Det å arbeide i et åpent landskap uten faste plasser krever mye av de ansatte, og bør kombineres med muligheten til å arbeide ulike steder. Steder som i hjemmet, på reise og ved ulike interne og eksterne møteplasser. Dette gir den ansatte større mulighet til å oppnå en variert arbeidsdag, og til å søke avstand når det for eksempel er behov for konsentrasjon (Karlsen og Langseth, 2012, 67).

Hjemmekontor

På 1990-tallet gjorde hjemmekontoret sitt inntog, som en konsekvens av de teknologiske fremskrittene som oppsto, og billige PC-er (Karlsen og Langseth, 2012, 67). Opprinnelig arbeidet man i et innredet kontor i hjemmet, men den mobile teknologien har senere bidratt til at man like gjerne kan arbeide ved spisebordet eller i sofaen (Karlsen og Langseth, 2012, 67). Da samarbeid og læring gir best resultat ved fysisk møte, utføres det ikke like mye arbeid hjemme som tidligere, da det nå er behov for mer samarbeid enn det var før (Karlsen og Langseth, 2012, 69).

Sonelandskap

Dette er et begrep som beskriver et landskap kombinert av de overnevnte kontorløsningene. Områder vil heller beskrives som ulike soner som sammen skaper et variert arbeidsmiljø, likevel om alle ansatte har sin egen hjemmesone (Karlsen og

Langseth, 2012, 69). Alle de ulike sonene bidrar til å skape varierte arbeidsmuligheter, som også fokuserer på fellesløsninger og tverrfaglighet, uten at dette kommer i konflikt med behovet for stillhet og konsentrasjon. Disse varierte sonene kan både bestå av cellekontor som åpent landskap (Karlsen og Langseth, 2012, 69). Basert på de teknologiske fremskrittene, er man ikke lenger nødt til å møte fysisk på kontoret, da man heller kan arbeide hjemme. Derfor ønsker man å gjennom sonelandskap, som baserer på at ulike mennesker har ulike behov, å skape en attraktiv arbeids-og møteplass, slik at ansatte ønsker å komme dit (Karlsen og Langseth, 2012, 69).

2.1.2.1 Positive og negative aspekter ved disse

Cellekontor

Cellekontor er et lukket landskap, og likevel om det fører til ro og økt konsentrasjon, er svakhetene flere. Kontoret fremmer alenearbeid, skaper en større avstand mellom deg som ansatt og dine kolleger, og det skaper en stillesittende arbeidsdag (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

Felleskontor

I felleskontoret vil du også oppleve et lukket landskap med ro, men landskapet gir også et lettere utgangspunkt for å samarbeide med flere i team (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

Åpne kontorlandskap med faste plasser

Her flyter informasjonen lettere mellom de ansatte, og man har lettere for å oppdage og knytte en nærhet til sine kolleger (Karlsen og Langseth, 2012, 68). Ulempene er flere, da det åpne landskapet fører til støy, avbrudd, stillesittende arbeid og hemmer samarbeid på tvers i gruppene (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

Åpne kontorlandskap uten faste plasser

I likhet med åpent kontorlandskap med faste plasser er informasjonsflyten, og det at man har lettere for å oppdage og knytte bånd til sine kolleger, på samme måte her også (Karlsen og Langseth, 2012, 68). Forskjellen er at man enklere kan samarbeide på tvers, og at den interne

mobiliteten fremmes. Kritiske faktorer kan være støy, avbrudd, rastløshet og mangel på tilhørighet (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

Hjemmekontor

Ved å arbeide hjemme reduserer man reisetid, har lett for å konsentrere seg, og har lett for å få ro. Ulempen er at det vil oppstå en avstand til kunder og kolleger, og skillet mellom arbeid og privatliv blir lavt, noe som kan gå på bekostning av fritid (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

Sonelandskap

Ved å arbeide i et varierte omgivelser vil konsentrasjon, informasjon og muligheten til å oppdage andre bli større. Nærheten til kunder og kolleger vil også bli bedre, og samarbeid på tvers av grupper vil styrke arbeidet (Karlsen og Langseth, 2012, 68). I dette tilfellet er en avgjørende faktor for et godt resultat, at de ansatte har ferdigheter innenfor mobilt arbeid (Karlsen og Langseth, 2012, 68).

2.1.3 Verktøy og systemer innenfor kontorutforming i Norge

2.1.3.1 Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet har utarbeidet egne krav til kontorarbeidsplasser som gjelder uavhengig av type landskapsutforming. Det anbefales å ta hensyn til disse kravene ved planlegging og utforming av arbeidsplasser, og er et supplement til allerede eksisterende lovverk (Se forskningsartikkel «Faktaside: Åpent kontorlandskap»).

2.1.3.2 Sintef Byggforsk

Byggforskserien beskrives som byggenæringens kvalitetsnorm. Serien angir dokumenterte løsninger som kan benyttes for å tilfredsstille funksjonskravene i byggt teknisk forskrift (TEK) til lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan-og bygningsloven).

I anvisningen 344.210 –«Strategier for valg av kontorløsning» får man se hvordan kontorutformingen kan påvirke organisasjonens arbeidsmåte og produktivitet og hvordan man kan planlegge, gjennomføre og lede endringer knyttet til nye kontorløsninger og organisasjonsutvikling. Denne type endringer kan være aktuelle i forbindelse med at den bedrift flytter inn i nytt lokale eller fornyer eksisterende lokale.

2.2 Arbeidsmiljø

2.2.1 Arbeidsmiljøets påvirkning på de ansattes helse

Som tidligere nevnt er ikke alle typer landskap gode for alle. Ved å arbeide i et miljø som ikke egner seg for den type arbeid man skal arbeide i, vil man være mottagelig for flere utfordringer enn om landskapet hadde vært tilpasset din bruk. Det kan være ensomt å arbeide på cellekontor. Og det kan for eksempel være lettere for en ekstrovert å arbeide i åpent landskap enn for en som er introvert (Mellomrom.no, Lesedato 01.02.17). Det å arbeide hjemme passer mange fint, men om man arbeider på hjemmekontor, vil det skape et lavere skille mellom fritid og jobb. Man mister også kontakten med sine medarbeidere og kunder (Karlsen og Langseth, 2012, s61). Om man mangler kontakt og sosial involvering vil det resultere i mistrivsel og jobbmotivasjon (Karlsen og Langseth, 2012, s.39) Om kontorlandskap er bra eller til skade for ansatte, er noe forskere er uenige om. Men noe de er enige om er at arbeiderens rolle, oppgaver og bevegelses-og samarbeidsmønster bør være utgangspunktet for valget om type kontormiljø. (Karlsen og Langseth, 2012, s.63-64)

Intro i «Hvor skal jeg sitte? – Om å lykkes i arbeidslivet:

«Gjennom historien har det krevd fysisk bevegelse å skaffe mat. Da mennesket levde som en del av naturen, trengte vi et stort område for å finne nok mat til å overleve. Dette krevde mange og varierte bevegelser. Som alle andre vesener har vi et naturgitt behov for å spare energi. Her er mennesket med sin hjernekapasitet uovertruffen i å finne løsninger som sparer oss for fysiske anstrengelser. I løpet av kort tid har store arbeidsstyrker blitt mer og mer stillesittende, slik at menneskets kropp – skapt for bevegelse – forfaller.»

2.2.2 Estetikk og opplevelse

Menneskers trivsel og helse påvirkes til det positive av natur og naturlige element. Dette kan også være bilder og illustrasjoner av natur. Grunnen til det skal visstnok være fordi kroppen vår fortsatt blir påvirket av våre forfedres naturopplevelser (Cold, 2001, s 311). Naturlig lys har også samme påvirkning på vår mentalitet, og vil øke følelsen av sosial tilknytning, noe som også er veldig ettertraktet i dag (Bakker, 2012, s 282)

3.0 Metodebruk og datainnsamling

3.1 Kvalitative metoder

3.1.1 Befaring lokale

Mandag 06.02.17 var jeg på befaring i mitt lokale i Universitetsgata 8.

3.1.1.1 Subjektiv analyse

Lokalet er under renovering, og derfor er det veldig tomt da jeg møter Jens Erik Bjørlin fra KLM mandag 06.02.17. Når vi kommer ut av heisen i 3.etasje, som skal være identisk med 4.etasje som jeg har valgt, er det et åpent og avlangt lokale som møter meg. Det står ventilasjonsrør opp fra gulv, og det er fortsatt noen lettvegger oppe. Ellers er det et skikkelig blankt lerret. I tilknytning til heisen og kjernen er det to dører til trappeløp.

Det er masse naturlig lys i lokalet, med symmetrisk plassering av vinduer. Det står fortsatt noen lettvegger i tilknytning til kjernen igjen, men ellers er stort sett alt revet ut, slik at de er klare til å starte fra scratch med ny leietaker.

3.1.1.2 Objektiv analyse

Man kommer opp i kjerneområdet med to heiser. Lokalet er av en vinklet form, med to avlange deler i motsatte retninger. Det har en takhøyde på omtrent 2800mm, med synlig ventilasjon og elektronikk da de renoverer bygget for øyeblikket. Det er ingen belysning for øyeblikket lys og dårlig standard. Toalett er fjernet, men det er fortsatt mulig for tilkobling i samme kjerne. Rundt trappeløpene er veggene buede, en sterk kontrast mot de ellers skarpe hjørnene. Det er gjennomgående naturlig lys og utsyn i bygget, to yttervegger uten vindu. Det er to standard toalett og ett HC WC.

3.1.2 Byggets historie og analyse

Eiendommen er et kontorbygg med kjeller og 8 etasjer i tillegg til teknisk rom på tak (9. etasje).

Bygget ble oppført i 1978, med påbygging av teknisk rom på taket i 2003.

Opprinnelig hadde bygget en inntrukket 6. etasje mot Universitetsgata, men dette ble i 1995 utbygget med nye kontorer og nytt møterom.

Bygget har en stødig konstruksjon, og er kledd med rød teglsteinforblending.

3.1.3 Stedsanalyse

Bygget ligger på en hjørnetomt og har stor fasade mot Universitetsgata og Pilestredet i Oslo sentrum. Bygget ligger kun fem minutter unna Nationaltheateret stasjon med flytoget og alt av offentlig kommunikasjon. Rett ved ligger St.Olavs plass med uteservering og gode restauranter. Like ved ligger også parkeringsplasser i OnePark P-hus.

3.2 Intervju Aud Dalseg

Da jeg høsten 2016 arbeidet som praktikant hos et interiørarkitektfirma i Oslo som utveksling fra undervisningssemesteret, fikk jeg et innblikk i hvordan et moderne kontor er utformet, og hva de har behov for i sin arbeidshverdag.

Da jeg ønsket bekreftelse og avkreftelser på nødvendighetene jeg hadde fått inntrykk av at en interiørarkitekt har behov for på arbeidsplassen, tok jeg kontakt med interiørarkitekt Aud Dalseg, som heldigvis hadde mulighet til å ta en kaffe og prat med meg. Aud ble uteksaminert i 1962, og har noe erfaring med å arbeide i ulike kontormiljø siden den gang. Hun kunne også bidra med annen relevant info til oppgaven, innen universell utforming og bærekraftig utforming. Resultatene har jeg brukt underveis i denne prosessen,

3.2.2 Sansesenter Porsgrunn

I sammenheng med Vitenskapsteori emnet våren 2017 besøkte gruppen min sansesenteret i Porsgrunn. Her fikk vi informasjon om ulik påvirkning fra farger, og hvordan de fungerer på mennesket. (Se vedlegg 1)

4.1 Kreative metoder

4.2 Tankekart

Tankekart er en brainstormingsmetode som kan brukes både individuelt og sammen med andre. Metoden ble utviklet i 1977 av Tony Buzan, og går ut på å skrive ned ulike assosiasjoner i forgreninger (Lerdahl, 2013, s.124). Hensikten med denne metoden er at man raskt får oversikt over feltet man ønsker å se nærmere på, men metoden kan også fungere godt for notatteknikk ved referatskriving fra bøker eller forelesninger.

4.4 Travel log og katalogmetode

Viser til vedlagt katalogmetode og travellog som viser utklipp fra den kreative prosessen min under denne bacheloroppgaven. Her er det lagt ved elementer som har gitt meg inspirasjon, men også elementer som har gitt meg informasjon (Se vedlagt hefte).

5 Faglige valg

5.1 Konsept

5.1.1 Bakgrunn for konsept

Konseptet er basert på grunntanken om menneskets tilnærming og tilknytning

Da mennesket fra naturen er skapt for et liv i bevegelse, vil man

ved å bevege seg hensiktsmessig i forhold til oppgaver man gjennomfører og mennesker man møter, oppnå store gevinster.

Effektivitet og trivsel er to av gevinstene man oppnår ved å arbeide i bevegelse. Noe som er grunntanken til utformingen av lokalet.

Ved å arbeide mobilt tilfredstilles kroppen av den tillærte tilnærmingen til bevegelse, det er derfor fokusert på å skape varierte arbeidssituasjoner i lokalet som gir mulighet til å arbeide på ulike måter, men også med moderne teknologi som gir mulighet til å arbeide på reise, på café, hjemme og med andre. Ved å ikke være låst til en arbeidssituasjon får man mer frihet og variasjon både fysisk og psykisk, noe som er avgjørende for å opprettholde en god helse og deretter trivsel på jobb.

6.0 Målgruppe

Det er valgt å utarbeide en løsning for interiørarkitekter og arkitekter som ønsker å arbeide i sentrum av Oslo, i nærhet til de store knutepunktene. Da det er mange små bedrifter av begge typer, og det er derfor ønsket å tilby et tilbud hvor de kan arbeide sammen, hvor de kan bidra med kunnskap og trivsel.

6.1 Fokusområder

6.1.1 Valg av inventar

Det er valgt inventar som skal være funksjonelle og enkle å bruke for brukerne. Både i den forstand at de kan enkelt flytte med seg stoler og private eiendeler, slik at de får mulighet til å arbeide der, og sammen med de, det måtte passe dem.

Langs veggflatene er det utarbeidet noen spesialmøbler for å utnytte arealet på best mulig måte. Her finner man både oppbevaring, arbeidsplasser og soner for avslapping. På vegger kan man også finne kreative opphengsystem som pegboard. Her har man mulighet til å variere bruken etter hva man har behov for, samtidig som det skaper en morsom variasjon mot alle rette linjer som er brukt i utformingen.

Da mennesket påvirkes positivt av planter og nærhet til naturen, er det laget ulike løsninger for plantekasser for å trekke naturen inn. Disse plantene vil på samme tid bidra med et bedre inneklima.

6.1.2 Bærekraftige tiltak i bygg

6.1.3.1 Bærekraftig planløsning og arbeidsmiljø

Det er valgt å dele inn planløsningen basert på ansattes roller, oppgaver, bevegelse- og samarbeidsmønstre (Karlsen og Langseth, 2012 s.64). Det er valgt å fokusere på menneskets naturlige tilnærming til naturen, samtidig som det er fokusert på å tilpasse dagens løsning også til fremtidens behov.

Det er skapt varierte og ulike steder de kan arbeide innenfor kontorets fire veger, slik at det oppstår nye måter å arbeide på. Ved å variere arbeidssituasjon oppnår man også variert kontakt med kolleger, noe som kan være sunt.

7.0 Redegjørelse for faglige valg

7.1 Formspråk

Da selve bygget har et veldig enkelt inntrykk på innsiden består formspråket av mye symmetri og balanse i. Uttrykket tilpasses byggets asymmetriske former innimellom, og bryter dermed opp det ellers ryddige uttrykket med en kontrast.

7.2 Fargepsykologien

Fargevalget er basert på romlige funksjoner og på farger fra naturen. Disse går hovedsakelig i ulike grønne toner for å beskrive skog og mark, og i gult som kontrastfarge som representerer det naturlige lyset fra sola.

Da alle sonene ikke er inndelte i fysiske vegger, er det valgt å bruke ulike farger i sonene. Når man kommer inn i en sone med andre farger tilpasser hjernen seg automatisk, og man vil derfor være i stand til å ta hensyn til rommets funksjon.

7.3 Materialer og bærekraft

Det er i utarbeidelsen fokusert på å bruke varige materialer som er stimulerende for de ansatte å se på, og som dermed bidrar til å fremme deres helse estetisk sett også. Valgte hovedmaterialer i lokalet er eksisterende betonggulv, hvitpigmentert eikefinér og ull. Naturlige materialer med god slitestyrke og gode produksjonforhold.

7.4 Kunstig og naturlig lys

Lokalet har mye naturlig lysinnslipp på alle kanter. Arbeidssonene er plassert deretter for et best mulig arbeidsforhold med godt lysinnslipp og godt utsyn. Det er montert automatisk solavskjerming på utsiden av vinduene. Disse kan også styres ved veggpanel plassert ute i lokalet, for enkel tilpassing av lysnivået.

7.5 Lyd og akustikk

Da det er et veldig avlangt lokale er det valgt å ha nedsenket systemhimling som tar til seg noe av støyen som kan oppstå. Det er i tillegg til det supplert med møbler, lamper, akustikkvegger og romdelere kledd i tekstil, som tar til seg resten av støyen

8. Konklusjon

Min research og kreative metoder resulterte i informasjon om menneskets naturlige tilnærming til natur og bevegelse, og videre til det å arbeide mobilt. Denne måten å arbeide på resulterte også i de gevinstene jeg ønsket å oppnå i mitt interiør- og arkitektkontor, altså det å oppnå et bærekraftig arbeidsmiljø med større trivsel og arbeidseffektivitet.

9. Litteraturliste

Gamle fagbøker:

Asmervik, Sigmund. 2009. Universell utforming: byer, hus, parker og transport for alle. Trondheim: Akademika.

Bakker, Mary Lou. 2012. «Introduction to space planning.» I Space planning for commercial office interiors, 1-14. Fairchild books.

Bakker, Mary Lou. 2012. «Reception rooms.» I Space planning for commercial office interiors, 145-153. Fairchild books.

Bakker, Mary Lou. 2012. «Space planning.» I Space planning for commercial office interiors, 257-291. Fairchild books

Chris Ching, Francis D.K. og Corky Binggeli. 2012. Interior Design, 3. utg. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.

Gagg, Russell. 2012. Basics Interior Architecture 05: textures + materials. Worthing: Ava publishing sa.

Hawken, Paul. 2010 The ecology of commerce [revised edition]: a declaration of sustainability. New York: Harper Business.

Karlsen, Jan Kristian og Marius Langseth. 2005. Hvor skal jeg sitte?: om det å lykkes i det mobile i arbeidslivet. 2. utg. Oslo: Cappelen akademisk

Lefteri, Chris. *Materials for Design*. Laurence King, 2014.

McDonough, William, og Michael Braungart. *Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things*. London: Vintage, 2009.

NGBC (Norwegian Green Building Council). BREEAM NOR ver.1.0: teknisk manual. [BREEAM-standard, BES 5066: ISSUE 1]

Nordberg-Schulz, Christian. 1992. Mellom jord og himmel: en bok om steder og hus. 2. utg. Oslo: Pax

Tanizaki, Junichiro. 1977. In Praise of Shadows. Leete's Island Books.

Westhagen, Harald, Ole Faafeng, Kjell Gunnar Hoff, Tor Kjeldsen og Erik Røine. 2008. Prosjektarbeid, utviklings- og endringskompetanse. 6. utg. Oslo

Nye fagbøker:

Cold, Birgit. *Her er det godt å være: om estetikk i omgivelsene*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2010

Cold, Birgit. *Aesthetics, Well-Being, and Health: Essays within Architecture and Environmental Aesthetics*. Aldershot, Hants, England; Burlington, VT: Ashgate, 2001.

Marthin, Perry. *Ljus, färg & funktion: handbok i praktisk planering av arbetsmiljöer*. Stockholm; [Solna: LT ; [Seelig, 1976.

Meerwein, Gerhard, Bettina Rodeck, og Frank H Mahnke. *Color - Communication in Space*. Basel: Birkhäuser, 2007.

Myerson, Jeremy, Jo-Anne Bichard, og Alma Erlich. *New Demographics, New Workspace: Office Design for the Changing Workforce*. Farnham, Surrey, England; Burlington, Vt.: Gower, 2010.

Nye forskningsartikler:@

«Aram Seddigh: Forskning i ulike typer kontorløsninger | Mellomrom Arkitekturpsykologi». Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/03/18/Cellekontoret-gj%C3%B8r-deg-ikke-til-en-vinner>.

«Dette er SMAP - SMAP - Smarte, attraktive og produktive arbeidsplasser». Åpnet 2. februar 2017. <http://www.smap.no/dette-er-smap/>.

«Faktaside: Åpent kontorlandskap». Åpnet 2. februar 2017. <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=255368>.

«Faktaside: Bedriftshelsetjeneste (BHT)». Åpnet 2. februar 2017. <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78175>.

«Fritt plassvalg - hva skal til? | Mellomrom Arkitekturpsykologi». Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/09/30/Fritt-plassvalg---hva-skal-til>.

«Hvil Hvilken type kontorløsning vil folk flest ha? | Mellomrom Arkitekturpsykologi». Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/12/16/Hvilken-type-kontorl%C3%B8sning-vil-folk-flest-ha>.

Kontoret - fra arbeidsplass til møteplass». *Mellomrom Arkitekturpsykologi*. Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/10/06/Kontoret---fra-arbeidsplass-til-m%C3%B8teplass>.

Ko Kontorbygg i delingsøkonomien | Mellomrom Arkitekturpsykologi». Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/03/18/Kontorbygg-i-delings%C3%B8konomien>.

«Suksesskriterier: Få fleksible arbeidsplasser til å fungere | Mellomrom Arkitekturpsykologi». Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/08/04/Suksesskriterier-F%C3%A5-fleksible-arbeidsplasser-til-%C3%A5-fungere>.

Åpne kontorlandskap: Faktaside fra Arbeidstilsynet». *Mellomrom Arkitekturpsykologi*. Åpnet 2. februar 2017. <https://www.mellomrom.no/single-post/2016/03/18/Faktaside-fra-Arbeidstilsynet>.

Andre kilder

Sintef byggforsk. Byggforskserien:

220.300 Universell utforming. Oversikt

220.114 Orienterbarhet i bygninger. Visuell oppfattelse og forståelse

220.320 Universell utforming av arbeids- og publikumsbygninger

220.335 Dimensjonering for rullestol

320.100 Menneskers rekkevidde og plassbehov

322.212: Strategi for valg av kontorløsning. Eksempler

344.210: Strategier for valg av kontorløsning

371.208: Møte- og konferranselokaler

371.801 Serveringssteder

524.331 Lydisolering i kontorlokaler

527.309: Krav til belysning

527.309 Lydregulering i kontorlokaler

541.002: Golvbelegg for bolig-, kontor- og intitusjonsgulv. Egenskaper, krav og bruksområder

Kortfilm:

«Inner Workings» av Walt Disney Animation Studios.

10. Vedlegg

Vedlegg 1: Intervju_Sansesenter